

EMLÉKEZTETŐ

az MTA Közlekedés- és Járműtudományi Bizottságának üléséről

Időpont: 2018. május 23. szerda, 14:00 - 16:00

Helyszín: MTA Székház (Budapest, Széchenyi István tér 9. - Felolvasóterem)

Az MTA Közlekedés- és Járműtudományi Bizottsága (KJTb), a Közlekedéstudományi Egyesület által a Közlekedési Kultúra Napja (május 11.) alkalmából a közlekedésbiztonság kérdéseivel foglalkozó rendezvényekhez csatlakozva, 2018. május 23-án tartotta ez évi második ülését, amelynek témája a magyarországi közúti közlekedésbiztonság helyzete volt. Ennek keretében fiatal egyetemi kutatók e szakterületen a közelmúltban elért eredményeiket ismertették.

Elsőként **Dr. Holló Péter** tartotta meg bevezető előadását *A hazai közúti közlekedésbiztonság értékelése magyar és nemzetközi adatok alapján* címmel. A fontosabb hazai baleseti statisztikai adatok bemutatását követően azokat a hasonló nemzetközi adatokkal, trendekkel összehasonlítva értékelte. Rámutatott, hogy az adatok, illetve az összehasonlítás egységes módszertanának hiánya jelentősen csökkenti az ilyesfajta értékelés megbízhatóságát. A Magyarországon 2007 és 2013 között megfigyelt javuló trend megtört, 2013-2014 óta a közúti balesetben meghaltak száma stagnál, a személy sérüléssel baleseteké pedig növekszik. Nemzetközi összehasonlításban még mindig kedvezőtlen a hazai közúti biztonság helyzete, mert az említett időszakban a többi EU tagállam is jelentős haladást ért el, ami a kutatások szerint döntő részben a gazdasági visszaesésre vezethető vissza. Ezért a közúti közlekedésbiztonság további javítása érdekében további, új intézkedésekre van szükség (rendőrségi ellenőrzés hatékonyságának fokozása, gépjárművezető-képzés korszerűsítése, közúthálózat biztonsági felülvizsgálata független szakértők által, kis költségű forgalomtechnikai beavatkozások megvalósítása).

Dr. Henézi Diána Sarolta (Széchenyi István Egyetem) *A gépjárművezető-képzés jelenlegi helyzete és javasolt fejlesztése* c. előadásában a hazai B kategóriás gépjárművezető-képzés szerkezetében 2012-2015 között bevezetett változtatások hatásait elemző vizsgálatainak eredményeit ismertette. Ezek szerint a tudati befolyásolás (tanulás) mellett

fokozni szükséges az érzelmi befolyásolás súlyát (pl. az elméleti képzés során egy balesetet átél személy tapasztalatának megismerése, valamint a balesetekkel kapcsolatos magyarázó videók lejátszása növeli a biztonsági övviselési hajlandóságot). Célszerű lenne a járműkezelési vizsga visszaállítása és a gyakorlati képzés óraszámának növelése is.

Dr. Bessenyei Gábor (Magyar Autóklub) hozzászólásában a MAK közlekedésbiztonsági szakágának a közlekedésbiztonsági oktatás-nevelés terén végzett tevékenységét ismertette. A gyerekeknek az ilyen jellegű ismeretek gyakorlati alkalmazását elősegítő játékos vetélkedőket szerveznek. Országos „kitelepüléseik” keretében a gépjárművezetők a gazdaság és környezettudatos gépjárműhasználat és a defenzív vezetés előnyeivel is megismerkednek. Hangsúlyozta, hogy sürgősen megoldandó feladat a gépjárművezetést oktatók képzésének korszerűsítése is. A szabályok is bonyolultak esetenként, de a műszaki fejlődés hozta új eszközök (GPS alapú navigáció, mobiltelefon, stb.) is hozzájárulnak (figyelemelvonás), hogy a gépjárművezetők túlbecsülik lehetőségeiket.

Dr. Igazvölgyi Zsuzsanna (BME) *Gyalogosok forgalombiztonságának javítása közlekedéstervezési paraméterekkel* c. előadásában a közúti közlekedésbiztonság fokozásának egy másik eszközével, a műszaki előírások korszerűsítésével foglalkozott. Mivel a gyalogos balesetek aránya az összes balesethez képest jelentős, s e balesetek 40%-ában éppen őket jelölik meg okozóként, időszzerű a városi gyalogosforgalmi területek tervezésére vonatkozó tervezési előírások rendszeres felülvizsgálata. Kutatásai során foglalkozott a gyalogosok viselkedésének megfigyelésével jelzőlámpás gyalogos átkelőhelyeken (szabálytalan átkelés, átkelés sebessége), gyalogos aluljárók lépcsőin és a villamos megállóhelyek peronjain. Eredményei alapján több forgalmi sávú utak esetén a jelzőlámpás szabályozás helyett/mellett közbenső sziget építését, a gyalogos zöldidő meghosszabbítását javasolta (a gyalogosok biz-

tonságérzetének növelése érdekében). Ugyancsak javasolta a tervezési előírásokban a lépcsők és a villamos peronok minimális szélességére vonatkozóan jelenleg szereplő méretek felülvizsgálatát, célszerűen a szolgáltatási szintek megállapításával és figyelembevételével.

Dr. Miletics Dániel (Széchenyi István Egyetem) *Külterületi csomóponti többletsávok biztonsági hatásának vizsgálata* c. előadásában ismertette kutatásait, amelyek során 21 hazai és 44 németországi szintbeni csomópont kialakítását hasonlította össze, elemezte. Megállapította, hogy a jelenlegi tervezési előírásaink szerint hosszúra elnyújtott, viszonylag kis forgalmú négyágú csomópontokban gyakoribbak a balra kanyarodó sávok igénybevételével végrehajtott szabálytalan előzések (ezek súlyosan veszélyeztetik a forgalom biztonságát), s a jobbra kanyarodó sávok is indokolatlanul hosszúak (u. i. a fő forgalmi sávon, illetve a lassítószávon haladó járművek sebessége között kicsi a különbség). Kimutatta, hogy az előzéses balesetek gyakorisága szignifikánsan függ a csomópont hosszától, de nem függ a forgalom nagyságától. Mindezek alapján javasolta tervezési előírásaink felülvizsgálatát, elősegítve átláthatóbb és a jelenleginél rövidebb (legfeljebb 400 m hosszúságú, kisebb területigényű) külterületi közúti csomópontok tervezését, s biztosítva, hogy a többletsávok száma a négyágú csomópontokban legfeljebb négy legyen.

Dr. Sipos Tibor (BME) *A közlekedési infrastruktúra közlekedésbiztonsági fejlesztését megalapozó modell című* előadásában egy adott úthálózatra vonatkozóan a vonalvezetés geometriai jellemzőin alapuló, a közlekedésbiztonság átfogó gazdasági-társadalmi értékelésére alkalmas modell kialakítását célzó kutatásainak eredményeit ismertette. A biztonsági teljesítmény-függvény meghatározását célzó, 56 modellváltozatra vonatkozó vizsgálata során kiválasztotta a megfelelő regressziós elemzést (GENLIN), adattisztítást, paraméterbecslést és hatáselemzést is végzett. Végül a modellt a II. rendű közúthálózatra vonatkozóan sikerült előállítani, s a túlszórási problémát és a becslést torzító értékek kiszűrését is megoldva. A közúti balesetek területi eloszlásában megfigyelhető szabályszerűségek alapján meghatározta az előre jelezhető veszteségeket és azok csökkentésének lehetőségeit.

Az előadásokhoz többen hozzászóltak és kérdéseket tettek fel az előadóknak.

Ezután **Dr. Timár András** elnök ismertette az MTA VI. Műszaki Osztályának márciusi és áprilisi ülésén tárgyalt, a KJTb-t érintő kérdéseket és meghozott határozatokat. Ezek körébe tartozóan a KJTb előterjesztésére a 3/2018. (III.22) számú határozattal elfogadták Dr. Mészáros Ferenc, Dr. Márialigeti János és Dr. Farkas Gyula kooptálását a KJTb tagjai közé. Ugyancsak támogatták, hogy 2018 novemberében a KJTb a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében tudományos ülésszakot rendezzen „Mobilitás, mint szolgáltatás” címmel. Bejelentette, hogy a Logisztikai Osztályközi Bizottság elnöke levelet intézett a Műszaki Osztály elnökéhez, kérve ebbe az osztályközi bizottságba tagok delegálását. Mivel ez eddig hagyományosan a KJTb feladata volt, osztályelnök úr kérésére ezt a megítélt feladatot most is el kell végeznünk ezért javaslatot tett a szakterületünkhöz tartozó, eddig is az osztályközi bizottságban tevékenykedő tagok (Dr. Bohács Gábor, Dr. Bóna Krisztián, Dr. Duleba Szabolcs, Dr. Földesi Péter, Dr. Rohács Dániel) mellett új tagként Dr. Mészáros Ferenc és Dr. Török Ádám delegálására.

A KJTb jelenlévő tagjai a tájékoztatót tudomásul vették, majd nyílt szavazással elfogadták a Logisztikai Osztályközi Bizottságba a Műszaki Osztály részéről delegálandókra vonatkozó javaslatot.

Elnök úr a beérkezett javaslatok alapján előterjesztette a Bizottság ez évi őszi munkatervét. Eszerint soron következő 3. (szeptember 19-ei) ülésén a Bizottság az Elektronikus jegyrendszerrel, a folyamatban lévő projektekkel és a várható eredményekkel, majd a 4. (november 21-ei), Mobilitás, mint szolgáltatás témájú ülésén az elektromobilitással és az autonóm járművekkel kapcsolatos kutatásokkal, azok várható társadalmi és gazdasági hatásaival foglalkozik majd.

A KJTb jelenlévő tagjai az ülések időpontjára és témájára vonatkozó javaslatot egyhangúan elfogadták.

Budapest, 2018. május 29.

Dr. Timár András
elnök

Dr. Török Ádám
titkár